

УДК 347:334.722

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА НОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Кострицький І.Л.

Прийнятий 22 березня 2012 року Закон України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” визначає правові й економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого й середнього підприємництва. Цей Закон України набрав чинності 19 квітня 2012 року, при цьому втратив чинність Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” від 19 жовтня 2000 року.

Законом України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” визначені мета й принципи державної політики у сфері розвитку малого й середнього підприємництва в Україні, визначені основні напрями державної політики у сфері

розвитку малого й середнього підприємництва.

Розвиток малого й середнього підприємництва забезпечують у межах своїх повноважень Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, спеціально уповноважений орган у сфері розвитку малого та середнього підприємництва, інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим і Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.

Спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого й середнього підприємництва є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію

©І.Л. Кострицький, 2013

державної політики у сфері розвитку підприємництва.

Державна підтримка надається суб'єктам малого й середнього підприємництва, які відповідають критеріям, встановленим ч. 3 ст. 55 Господарського кодексу України. Суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих і доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, зокрема до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Суб'єктами мікропідприємництва є:

- фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи-підприємці, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами малого підприємництва є:

- фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи-підприємці, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва.

Державна підтримка передбачає формування програм, в яких визначається механізм цієї підтримки. Програми державної підтримки розробляються й впроваджуються спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого й середнього підприємництва із залученням інших центральних органів виконавчої влади та громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого й середнього підприємництва. Державні програми підтримки затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому законом порядку.

Державна підтримка не може надаватися суб'єктам малого й середнього підприємництва, які:

- 1) є кредитними організаціями, страховими організаціями, інвестиційними фондами, недержавними пенсійними фондами, професійними учасниками ринку цінних паперів, ломбардами;

- 2) є нерезидентами України, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами України;

- 3) здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, обмін валют;

- 4) здійснюють надання в оренду нерухомого майна, що є одним з основних видів діяльності;

- 5) визнані банкрутами або стосовно яких порушено справу про банкрутство;

- 6) перебувають у стадії припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця;

- 7) подали завідомо недостовірні відомості й документи під час звернення за наданням державної підтримки;

- 8) мають заборгованість перед бюджетом, Пенсійним фондом України, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

- 9) отримали державну підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що доведено в установленому порядку;

- 10) отримують аналогічну за видами державну підтримку, строк надання якої не закінчився.

Інфраструктурою підтримки малого й середнього підприємництва є підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, які провадять діяльність, спрямовану на розвиток суб'єктів малого й середнього підприємництва, їх інвестиційної та інноваційної активності, просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки.

До об'єктів інфраструктури підтримки малого й середнього підприємництва належать бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інноваційні бізнес-інкубатори, науково-технологічні центри, центри трансферу технологій, фонди підтримки малого підприємництва, лізингові компанії, консультативні центри, інші підприємства, установи та організації, основним завданням яких є сприяння розвитку малого й середнього підприємництва.

Державна підтримка суб'єктів малого й середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого й середнього підприємництва включає фінансову, інформаційну, консультативну підтримку, зокрема підтримку у сфері інновацій, науки й промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого й середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів і кадрів ведення бізнесу.

Надання фінансової державної підтримки здійснюється спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого й середнього підприємництва, іншими органами виконавчої влади, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, Українським фондом підтримки підприємництва та іншими загальнодержавними фондами, регіональними й місцевими фондами підтримки підприємництва.

Фінансова державна підтримка надається за рахунок державного й місцевих бюджетів.

Основними видами фінансової державної підтримки є:

- 1) часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого й середнього підприємництва;

- 2) часткова компенсація лізингових, факторингових

платежів і платежів за користування гарантіями;

3) надання гарантії та поруки за кредитами суб'єктів малого й середнього підприємництва;

4) надання кредитів, зокрема мікрокредитів, для започаткування й ведення власної справи;

5) надання позик на придбання й впровадження нових технологій;

6) компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єктами малого й середнього підприємництва та великими підприємствами;

7) фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих технологій;

8) інші види не забороненої законодавством фінансової державної підтримки.

Крім того, Законом України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" визначені наступні позиції:

- фонди підтримки підприємництва (фонди підтримки підприємництва - неприбуткові організації, основними функціями яких є сприяння реалізації державної політики у сфері розвитку малого й середнього підприємництва шляхом залучення та ефективного використання фінансових ресурсів, фінансування цільових програм і проектів);

- інформаційна державна підтримка;

- консультаційна державна підтримка;

- державна підтримка суб'єктів малого й середнього підприємництва у сфері інновацій, науки та промислового виробництва;

- державна підтримка суб'єктів малого й середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність;

- державна підтримка суб'єктів малого й середнього підприємництва у сфері підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації управлінських кадрів і кадрів ведення бізнесу.

Література

1. Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 р. №4618-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2013. - №3. - ст.23.

2. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 р. №2063 - III (втратив чинність) // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - №51-52. - ст.447.

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV // Відомості Верховної Ради України. - №18, №19-29, №21-22. - ст.144.

Кострицький І.Л.

кандидат юридичних наук,

доцент, завідувач кафедри господарського

права та процесу ОДУВС

Надійшла до редакції: 11.05.2013